

Jeřáb milský

Sorbus milensis M. Lepší, K. Boublík, P. Lepší et P. Vít

Stupeň ohrožení: C1

POPIS

3-10 m vysoký opadavý strom nebo keř s vejčitou až široce vejčitou korunou. Čepel listů fertlních brachyblastů je zpravidla kosočtverečná až široce vejčitá, vzácně i oválná, (8,2) 9,0-10,3(11,3) cm dlouhá a (6,0)6,8-7,8(9,6) cm široká, mělce laločnatá – zářezy mezi druhým a třetím lalokem jsou jen (0,3)0,6-0,7(0,9) cm hluboké, na rubu žlutošedě plstnatá. V květnu rozkvétá pětičetnými bělavými květy s nálevkovitou češulí, které jsou uspořádány do mnohokvětých chocholičnatých lat. Prašníky mají narůžovělou barvu, semeník je polospadní, čnělky jsou zčásti srostlé. Plody jsou (12)13-14(16) mm dlouhé a (13)14-15(16) mm široké, téměř kulovité a v době zralosti oranžově červené, lesklé.

Nejpodobnějším českým druhem je *S. rhodantha*, který má na rozdíl od *S. milensis* tmavěji růžové prašníky, větší plody a hlouběji laločnaté listy. *Sorbus eximia* a *S. gemella* mají oranžové plody a žluté prašníky a *S. bohemica* má výrazně menší eliptické až vejčité listy a žluté prašníky.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Jedná se o apomiktický triploidní ($2n = 3x = 51$) druh jeřábu, který vznikl hybridizací druhu *S. torminalis* a jednoho ze zástupců skupiny *S. aria* s. lat. (*S. aria* s. lat. nebo *S. danubialis*). Vyskytuje se hlavně na strmých, těžko přístupných čedičových skalách, v lesnatých roklicích a sutích s převládající jižní orientací v rozpětí nadmořských výšek 200-500 m. Na lokalitě roste v suťových lesích svazu *Tilio-Acerion* a v xerofilních křovinách svazu *Prunion spinosae*, výjimečně byl zaznamenán v úzkolistých suchých trávnicích řazených do svazu *Festucion valesiacae*. Z pohledu lesnické typologie se jedná převážně o soubor lesních typů 1X.

ROZŠÍŘENÍ

Stenoedemický druh, dosud známý pouze z vrchu Milá v Českém středohoří (asi 9,5 km SSZ od Loun). Zatím bylo nalezeno 57 exemplářů (38 dospělých a 19 juvenilních).

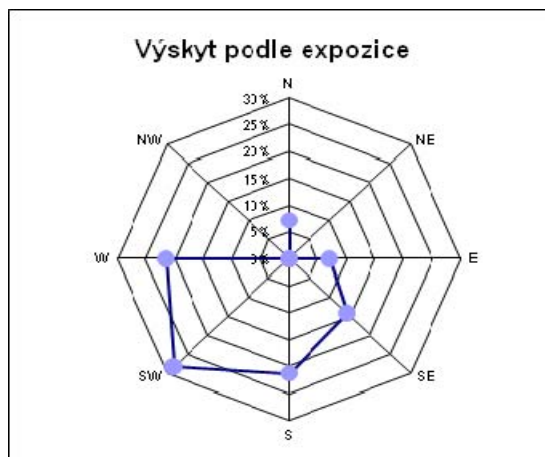
PŘÍČINY OHROŽENÍ

Jeřáb milský je ohrožen hlavně vysokými stavy zvěře a šířením jasanu. Zmlazování a odrůstání semenáčků je velmi vzácné. K udržení a posílení endemické populace je zapotřebí buď snížit stavy zvěře, nebo oplotit širší okolí dospělých exemplářů. Vhodným zásahem by bylo i prosvětlování lesů (především výřez jasanu) v kombinaci s výše zmíněnými opatřeními.

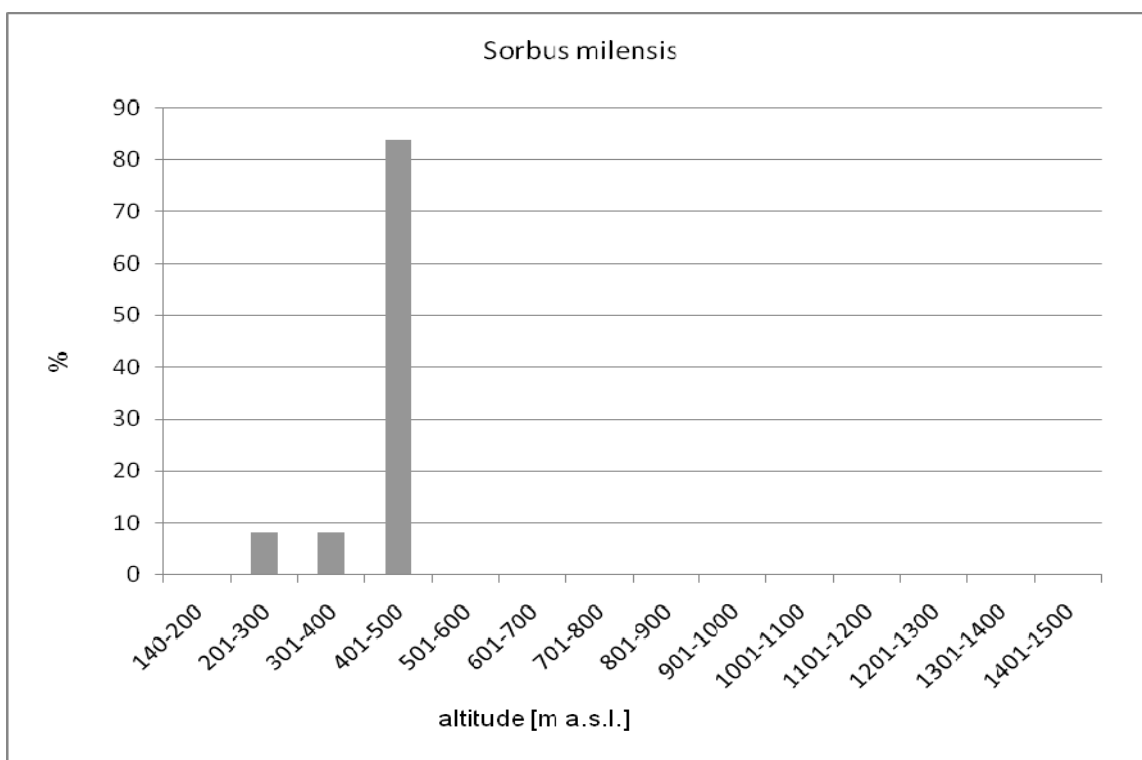
SEZNAM LITERATURY

LEPŠÍ M., VÍT P., LEPŠÍ P., BOUBLÍK K., SUDA J., 2008. *Sorbus milensis*, a new hybridogenous species from northwestern Bohemia. Preslia 80: 229-244.

LEPŠÍ M., 2008. V Českém středohoří byl objeven nový pro vědu doposud neznámý druh stromu – jeřáb milský (*Sorbus milensis*). Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

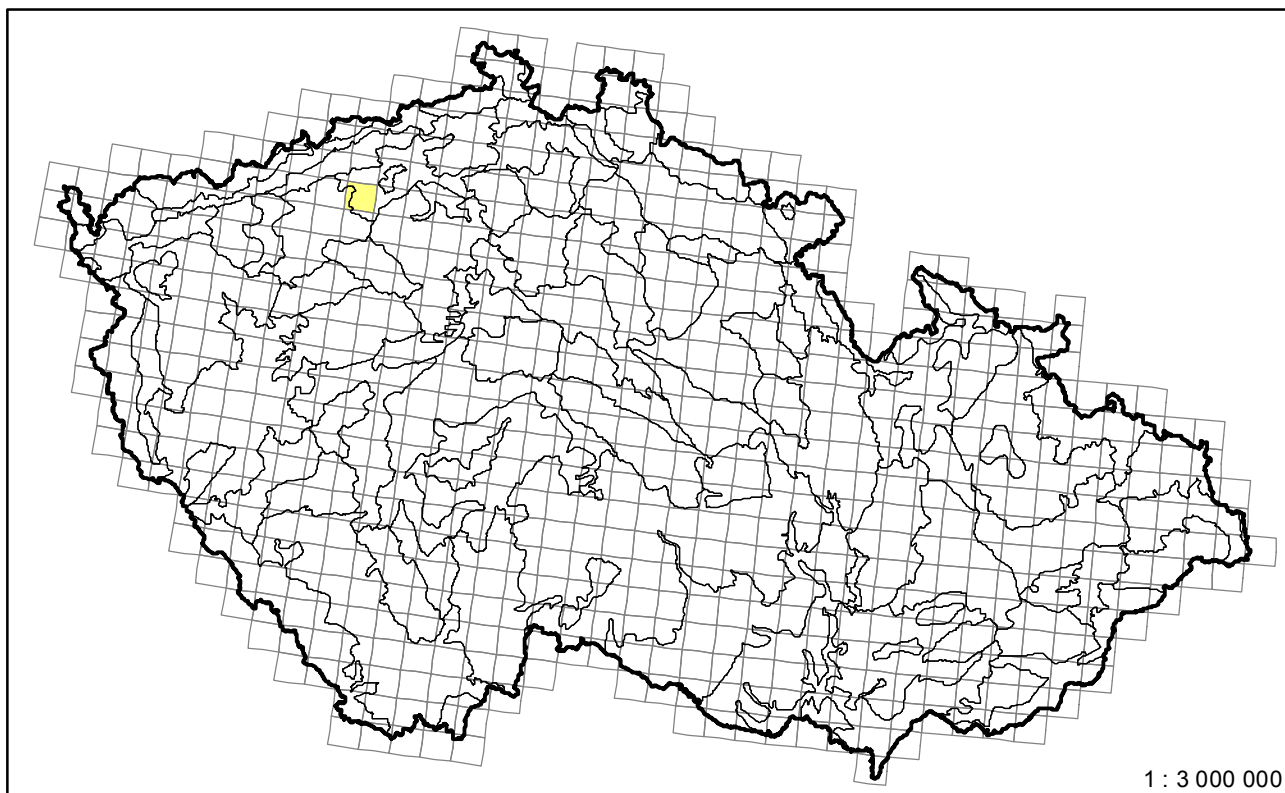

Výskyt podle nadmořské výšky

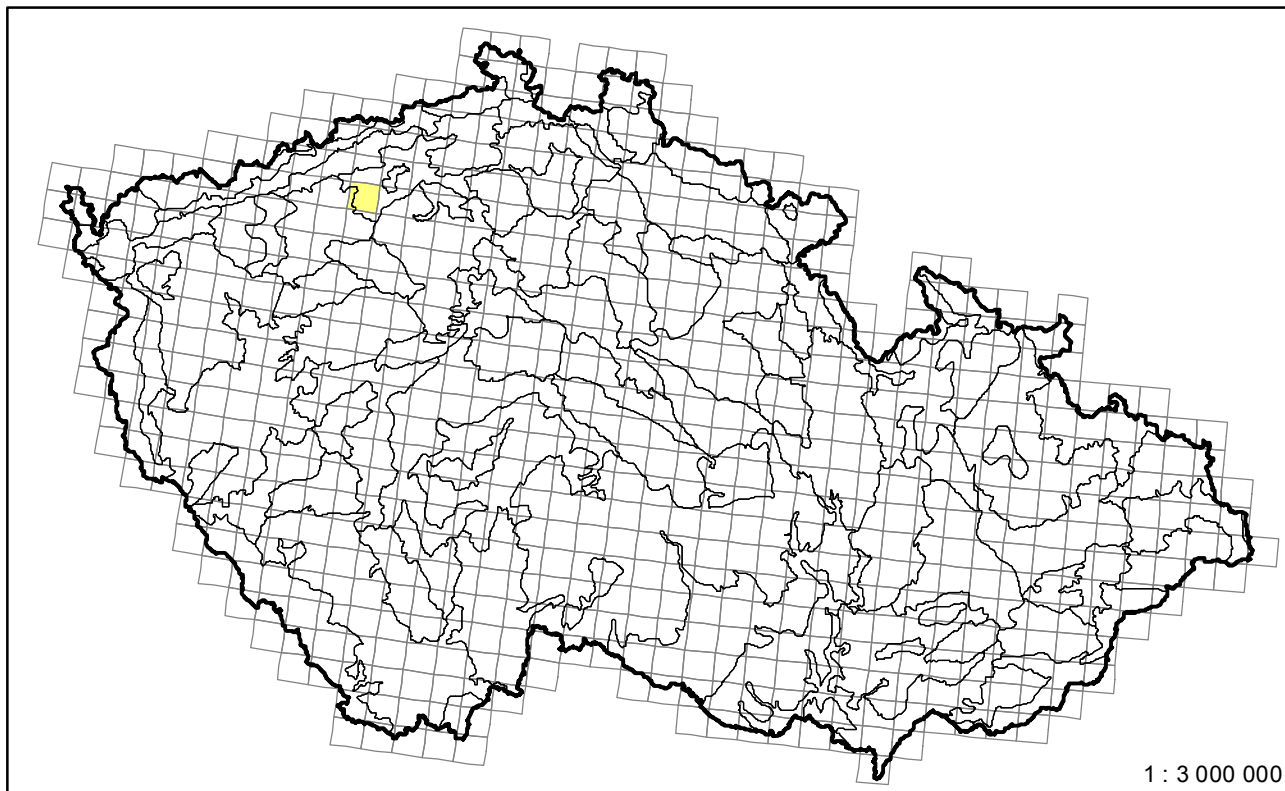

Výskyt do roku 2000

počet lokalit 1

Výskyt po roce 2001

počet lokalit 5